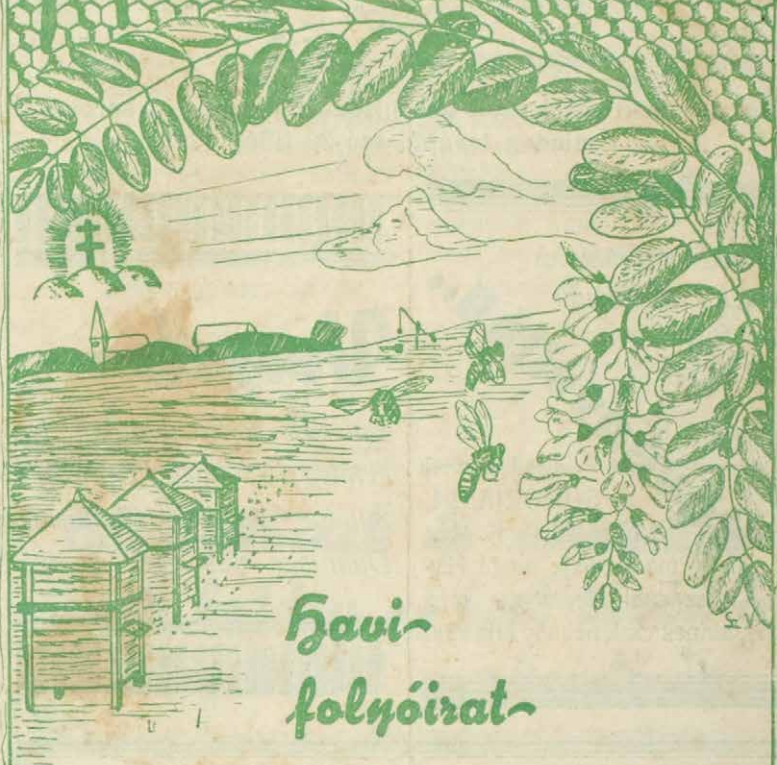

Méhészeti Újság

Havi folyóirat

A szlovenszkői és ruszinszkői méhészegyes-
sületek országközpontjának és az érsekújvári,
bratislavai, moldavai, galántai, csan-nagy-
kaposi, jelsavai és dobsinai
méhészegyesület hivatalos lapja

KIADJA AZ ÉRSEKÚJVÁRI MÉHÉSZEGYESÜLET
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: NOVÉ ZÁMKY - ÉRSEKÚJVÁR, KÓRHÁZ U. 39. SZÁM.

Hirdetési áraink:

1 egész oldal	1× 100 Kč, 3× 10 ⁰ / ₀ , 6× 15 ⁰ / ₀ , 12× 20 ⁰ / ₀	engedmény
1/2 oldal	1× 50 Kč, 3× " " " " " "	"
1/4 oldal	1× 30 Kč, 3× " " " " " "	"
1/8 oldal	1× 15 Kč, 3× " " " " " "	"

Sorok között elhelyezett apróhirdetés 10 szóig 3 korona, minden további szó 30 fillér.

Ismered a gyümölcs-
termelők tartalmas
havi folyóira-
tát? Ez a

„Növényvilág,”

Kiadóhivatal
SOMORJA, 94.
Évre 24. — K. Még
ma rendelje meg! Ha-
szonnal forgathatja még
az is, akinek csak néhány fája van.

Veszek

erőtéljes méhcsaládokat, le-
hetőleg kasokban. Schwarz
Sándor gazda, Komárno,
Dunajské nábrežie čis. 52.

MÉHÉSZEK! Nem elég, hogy méhestek legyen!
Nem elég, hogy a méhesben méhek legyenek!
Minden akkor lesz elég mindenből, ha tudáso-
dat gyarapítod. Olyan könyvet olvasol, amelyből
hasznodat látod. Ez pedig

Balogh Bálint

országos híró méhészünk, lapunk társszerkesz-
tőjének megjelent könyve. Szerezd meg. Csak
15 Kč. Utánvétellel vagy pedig a pénz előzetes
beküldése után lapunk szerkesztőségében kapható.

MÉHÉSZETÜNK

HAVI FOLYÓIRAT

A SZLOVENSZKOI ÉS RUSZINSZKÓI MÉHÉSZEGYESÜLETEK
ORSZÁGOS KÖZPONTJÁNAK HIVATALOS LAPJA

AZ ÉRSEK-UJVÁRI, BRATISLAVAI,
MOLDAVAI, GALÁNTAI, JELSAVAI, CSAPNAGYKAPOSI,
DOBSINAI MÉHÉSZEGYESÜLET MAGYAR HIVATALOS LAPJA

Főmunkatársak: *Balogh Bálint, Bresztovszky Lajos, Falb Gyula,
Kalász Andor, Pogány Antal, Szirmay János, Szmrtnik János,
Szomor József, Székely Vilmos, Vaszilcsin György.*

Főszerkesztő: **WILLAND JÁNOS** tarító.

Méhészetünk cheque száma :
105.288. Brno.

Az Érsekújvári Méhész
Egyesület tagjainak tagdíja
Méhészetünkkel együtt 30 Kč.
a Slovenský Včelárral 25 Kč.
— Nem tagoknak 24 Kč. —

Magyarországon az előfizetési
díj fél évre 3 pengő, 1 évre 5
pengő, Romániában 150 lei
egy évre a tags. díjjal, mely
postautalványon küldendő.

Megjelenik minden hó 1-én.

**Előfizetőinek és munkatár-
sainak boldog új évet kíván a
„Méhészetünk” szerkesztősége.**

Meghívó.

Az Érsekújvári Méhész Egyesület 1933. január 15-én
d. e. 9 órakor a városháza tanácstermében mézessütemény
kiállítással kapcsolatosan tartja meg g y ü l é s é t a
következő tárgysorozattal :

Elnöki megnyitó.

Egyesületi élet, pénztár s a lap jelentése.

Indítványok.

Szlovák előadás: Sopko Károly.

Magyar előadás: Balogh Bálint.

Minden tag erkölcsi kötelességének tartsa, hogy e gyűlésen
részt vegyen. A magunk ügyével csak mi törődhetünk.

ELNÖKSÉG.

Figyelem!

Egyesületünk 1933. január 12, 13 és 14-én mézes-sütemény készítő tanfolyamot, 15-én ebből kiállítást rendez. — Ezen résztvenni szándékozók jelentkezzenek Willand János tanító-szerkesztőnél, Nové Zámky, Kórház u. 39. sz. alatt. A tanfolyam ingyenes lesz.

ELNÖKSÉG.

Olvasóinkhoz!

Öszinte meleg szeretettel köszöntjük lapunk összes barátait az újév küszöbén s kívánjuk, hogy az eljövendő esztendő minden méhésznek megelégedést és boldogságot hozzon.

Lapunk jelen számával a VI. évfolyamba lépett. Nem akarunk önbírálatba bocsátkozni, nem akarjuk magunkat feldicsérni, egyet azonban határozottan kijelenthetünk: a lepergett öt esztendő alatt a ránk bízott nehéz és felelősségteljes munkát mindenkor a legnagyobb szeretettel és a legjobb lelkiismerettel végeztük. Lapunkat annakidején azért alapítottuk, hogy legyen a szlovenszkói magyarságnak megbízható s egyéni érdekektől mentes magyar ujságja. Meg kellett ezt tennünk, mert az itteni magyar méhészeknek szükségük volt egy önzetlen orgánusra. Szükségünk volt arra, hogy ne maradjunk el. Hisz a méhészet gyakorlatában éppen a magyarok azok, akik az elsők közé küzdötték fel magukat. Ahogy a németek az elméletben és a tudományos kutatások során a legelső helyre kerültek, úgy a magyar méhészek a gyakorlat terén sok tekintetben megelőzték a többi nemzeteket. Kifejlett méhészeti kultúránk van s nekünk szlovenszkói magyaroknak is kötelességünk, hogy azt előbbre vigyük. Ennek a célnak a szolgálatába szegődött lapunk. Hogy pedig ezt elérjük, összetartásra és egymás megbecsülésére és szeretetére van szükségünk. Legyen minden méhész jóbarátja lapunknak, tartsa azt mindenki a magáénak s közölje minden a méhészetre vonatkozó tapasztalatát és megfigyelését lapunkkal, úgy mint egy nagy család tagjai, segítsük egymást.

Politikai célokat mi nem szolgálunk. Mi csak egy célt ismerünk: a méhészet ügyének előmozdítását. Nekünk mindig az volt s ma is az az elvünk, hogy minden méhész nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül testvér s igazi testvéri szeretettel mindenkor azon voltunk, hogy másnak az érzékenységét ne sértsük, s nem néztünk mást, csak azt, ami minket összeköt: a közös célt és a közös munkát. Mindannyian szeretjük a méheket és a méhészetet. Tartson ez bennünket a jövőben is össze!

Munkatársainknak és lapunk barátainak köszönetünket tolmácsoljuk s azt egy, az egész méhésztársadalomhoz intézett kéressel toldjuk meg: tartsanak meg a jövőben is szeretetükben és támogassanak továbbra is bennünket, akkor mi is megközelítjük kitűzött célunkat.

Ismételten nagyon boldog új esztendőt kívánunk!

A SZERKESZTŐSÉG.

A méhész mint orvos, gyógyszerész

(Folytatás.)

Méheink egyik leghálásabb mézelőjét ismerjük a németeknél Bienensaug (méh-cucli)-nak becézett **fehér árva csalán-** (*Lamium album* L) ban, mit a mieink **hluchavka biela, Taubnessel** néven ismernek. Az ajakosak (*Labiatae*) rendjébe tartozó e növény fehér vagy sárgás fehér virágai áprilistől októberig szinte ontják magukból a nektárt; azért keresik föl méheink tömegesen a kerítések, árkok, vizerek mentén s cserjésekben is az egész országban, mindenütt otthonos e kedvencüket, melynek valamennyi rokona erősen mézel. — **Tüdőhurut, rekedtség s köhögés** ellen használják a szárított növény teáját. Naponta háromszor (egy-egy decis csészével) iszunk belőle, mit 20—25 gr. szárított növénynek 4 deci vízben való főzetéből nyerünk akként, hogy azt három decire főzzük le.

Rengeteg himpora van a július, augusztusban aranysárgán virágzó **közönséges orbáncfűnek** (*Hypericum perforatum*) Třezalka lebo Bylina Sv. Jána, Johanniskraut. — Sziklás mezők, cserjés lejtők, ritkás erdők e növény otthona, melyet maga Kneip Páter is számtalan betegség ellen használt orvossággul. — Rendszerint **vesekövek, belső sebek, vérzések** ellen használják a növény szárított leveleinek teáját napi háromszori egy-egy decis csészével véve be. — A szárított levelekből 25 gr., három és fél deci vízben forralunk fel. — Az összehúzó, kesernyés, éteres ízt a méz szinte közömbösíti.

A meszes talajú, szikár, sziklás helyeken, gyepeken július augusztus hó folyamán bíborszínű, ritka-fürtű virágokkal virít a nagyon jó mézelő **Cserlevelű fű, Sarlós gamandor** (*Teucrium cramaedrys*) **Ožanka kalamandra, Gamander**. — Ez a növény a Rajnavidéki méhészeknek a hársfával vetekedő egyik legbecse-sebb virága, mert a hárs után legjobban mézel. E növény már Hypocrates gyógyászati praxisában is szerepet játszott. Ma sápkóros, vérszegény, dagadt arcú lányok használják betegségük ellen a cserlevelű fű teáját. A szárított fű 6—8 grammját 2 deci fehér borban s 2 deci víz keverékében főzik s leszűrve, langyosan, mézzel édesítve használják a jegyzett mennyiséget egy napi adagul. Köszvényben szenvedők ugyanezt az adagot használják naponta — persze **langyosan** véve be e mennyiséget.

A cserlevelű fűnek egyik válfaját a **Chamaedrys vera**-t, valamint a nagyobb cserlevelű fűvet **Peucricum maius**-t különösen a nők használják sápkor ellen és méhtisztító hatásánál fogva a rendetlen menstruáció eseteiben.

Díszkertjeinkben elég gyakori a **kerti ciprusfű** (*Cupressi herba*) **Cypris Zypresse**. Különböző faja szerint, különböző nagyságúra (10—40 cm.) nő meg. Szürke, baizsamos illatú ágacskáin a szekfűvirágokhoz hasonló, erős illatú virágai vannak, melyek februártól—áprilisig igen sok vörös színű himport nyújtanak méhecskéinknek.

Citromos szagú, fűszeres, maró és kesernyés ízük miatt használatosak ama bajoknál, melyeknél az ürmöt szokás használni. Sok csereanyagot tartalmazó levelei s ágacskáiból **emésztési zavarok, szükmellűség, sápkor, sárgaság s altesti bajok** ellen teát használnak. A 3 deci vízben főtt 5 gr. levelek s ágacskák szürete mézzel édesítve egy nap alatt, langyosan háromszorra veendő be.

Nők, **akiknek menstruációjuk maradt el, — fulladozások és székrekedésben** szenvedők nagyon dicsérik a **Csombormente** (*Mentha Pulegium*) (*Pulegium vulgare*) Mátá polej, Pfefferminze teáját. — 10—20 gr. nyers (a szárítottból fél annyi kell) mentát 4 deci vízben főznek meg s abból reggel és este mézzel édesített 2—2 decit isznak meg. Fulladozóknál egy-egy ily adag teába 2 evőkanálnyi mézet használunk.

A csombormente július—augusztusban nedves, árteres sóvány mezőkön terem; pirosas-lila ajakos virágai nektárt s himport adnak méheinknek.

Ugyancsak **női bajok, hiszterikus görcsöknél, bélrestségnél és asztmatikus tüdőbajoknál** dicsérik a hatását a **Vizi kocsord** (*Peucedanum officinale*) **Smládnik obecný, Saufenchel** gyantás gyökerének tejnedűjét. A szárított s apróra vágalt gyökérből egy evőkanálnyit 3 deci fehér borban vagy vízben kell megfőzni s a szűrt teát mézzel édesítve a beteggel egy nap alatt megitatni.

A vizi kocsard (Dísznokömény) nedves réteken, vizerekben terem; virágzik fehéren júniustól augusztusig. A méheknek kevés nektárt s himport adnak a virágok.

Konyhakertjeinknek nagyon kedves növénye a **Sárga dinnye** (*Cucumis melo*) **Melunka, Meloun, Melone**, (Zucker Melone). Annyira ismert ennek sárga, fehér-zöldes vagy pirosas édes, fűszeres zamatú húsa, hogy külön leírást nem is igényel. A gerzdekre szeletelt dinnyebél mézzel csurgatva nemcsak kellemesen hűsítő eledel, de orvosság is, egyszersimd vérsűrűsödés, vesebaj és lázas tüneteknél. — Hasonló hatása a **Görög dinnye** (*Cucumis anguira*) **Meloun vodný, Wasser Melone** is.

Mindkét fajnak virágzási ideje júniustól szeptemberig tart; viráguk sárga, elég jól mézelő és himport adó.

A sokszor megénekelte mesebeli **Csipke rózsa** (*Rosa canica*), **Šíp, šípek, Hunárose** is igen jó hatású gyógynövény. A jól szárított virág (3 gr. 2 deci vízre) teája mézzel édesítve, ily napi adagban használva a **vérfolyás**-nak szinte biztos ellenszere. A porrázúzott magból 3 gr. egy kanál mézben véve be, a vese- és hólyagbaj kitűnő orvossága.

Méheink a csipkerózsából vajmi kevés mézet, de annál több himport nyerne. A csipkerózsa Kneip Páternél is kedves orvosság volt.

Az **orvosi ebnyelvű-fű** (*Gnuglossum officinale*) **Űzanka lekárska, myšinec, Hundszunge**, mint jó mézelő méhvirág is ismeretes. Szennyes biborvörösen júliustól szeptemberig virágzik. Sokan csak azért termesztik kertjeikben, hogy annak porrázúzott levelei, virágai s gyökerével a patkány- és egérlyukakat tömve be, — a patkányokat s egereket tartsák a háztól távol. Innen ered népies neve: patkányirtó fű. — A növény gyökerének nyálkás, kesernyés ize van és kitűnő oldó hatása. A porrázúzott gyökérből (természetesen szárított gyökérről lehet csak szó) 4 gr.-ot főzünk meg egy deci fehér, vizes borban. Napi két ily adag, reggel egy és este a másik, kitűnő hatású szer **erős hurut, vérköpés**, valamint **vérhas** eseteiben.

Az említett betegségek, továbbá a női **vérfolyás, vérhas, tüdő- és májbajoknál** jól bevált orvosság az **ezüstös hölgy-mál, forrasztófű** (*Hieracium pilosella*) **Jastrabník, Jestřábík, Habitschkraut**. Ennek a májustól szeptemberig citromsárgán virágzó növénynek és gyökerének teája (4—8 gr. szárított gyökér 3 deci vízre) naponta háromszor egy-egy decis csészével használva, biztos házi gyógyszer a nevezett esetek ellen. Minden egyes adag teát egy evőkanálnyi mézzel kell édesíteni.

Hegyvidékeink erdeiben otthonos a **Szúrós csodabogyó** (*Ruskus aculeatus*) **Listratec bodlnatý, Mäusedorn**, igen ágas örökzöld cserje, mely április—májusban virágzik. Virágainak a méhészetre semmilyen hatása nincs. A gyűjteményben is csak azért szerepeltetjük, mert gyökerének teája (egy evőkanálnyi zúzott gyökér 2.5 deci vízben főzve s mézzel édesítve) kitűnő hatásu **nehéz, megakadt vizelelnél, vesebajnál és fővényesedésnél**. Napi adag reggel, este egy-egy decis csészével.

A közismert **Vérehulló fecskéfű** (*Chelidonium majus*) **Vlastovičnik, Schöllkraut**, áprilistól augusztus végéig citromsárgán

virágzik. Méhészeti szempontból ez sem érdemel figyelmet, ezt is csak gyógyászati szempontból vettük fel a gyűjteménybe. A tavaszkor szedett fű és gyökér árnyékos helyen szárítandó és használatbavételkor 3 deci vízre, belőle 5 grammot főzünk teának. **Nehéz vizeletnél, izzadásnál, altesti bajoknál s végbél bajoknál** naponta háromszor egy-egy decis csészével iszunk belőle, minden csészére egy-egy evőkanálnyi mézet is számítunk.

A **nyavalyatörös, folyton rettegő** gyermek gyógyítására a **házi fülfű** (*Sempervivum tectorum*), **Netresk strechový, Hauslaub, Dachwurz** a legalkalmasabb. Ennek a július—augusztusban rózsaszínűen virágzó Jupiter szakállnak kipréselt, bőséges, üdítő nedűjéből napjában kétszer egy-egy kávékanálnyit ugyanannyi mézzel adunk be. — Felnőttek **hasmenésénél, hólyagbántalmáinál** ez a napi adag egy-egy evőkanálnyi. — Ez a gyorsan fejlődő hegyi növény igen jó diszhatásu a méhészkertek sziklacsoportjaihoz. Megsúghatom méhésztestvéreimnek, hogy e rózsaszín virág igen jól mézél s himport is ad.

Előnyösen, mint igen jó mézelő és himpor szállító növény ismeretes előttünk a júliustól októberig pirosan virágzó **Vad majoranna**, (*Origanum vulgare*) **Dobromysl obecná, Divá majoránka, Dost**. — Ez az erdők szélén, gyepükben, szikár, köves helyeken termő, mintegy 30—50 cm. magas növény fűszeres, kellemes illatú, kesernyés íze van s a **tüdőelnyálkásodás, idült hurut, reumatikus görcsök** és az **elmaradt menstruáció** eseteiben kitünő gyógyteát szolgáltat. A szárított növényből egy evőkanálnyi 3 deci vízben főzve, szűrve, egy-egy decis csészével, naponta háromszor használandó; minden csészébe egy-egy evőkanálnyi méz teendő.

Legelőkön, pusztákon az ország középső és nyugati részében igen gyakori a rózsaszín virágú **Tövises iglic** (*Ononis spinosa*), **Ihličník trnitý, Jehlice trnitá, Hauhechel**, mely júniustól augusztus végéig virít. A növény csak himport nyújt méheinknek, mézfejtői nincsenek. A növénynek csak szárított gyökerét használjuk teának (5 gr. porrázúzott gyökeret 3 deci vízben főzünk). A leszűrt teát egy kanál mézzel édesítve, egy-egy decis csészével naponta háromszor használjuk **lépdaganat és fővényesedésnél**.

— FELHIVÁS! Egyesületünk tagjainak kézbesítve lett a mézesrecepteket tartalmazó füzet. Tekintve az anyagi áldozatot, mit az egyesület minden esetben hoz tagjaival szemben, kéri most — csekély 3.50 Kč-nak a füzethez csatolt befizetési lappal leendő a z o n n a l i beküldését.

SZERKESZTŐ.

A rheuma gyógyítása méhcsípéssel

Mi méhészek sokszor halljuk, hogy milyen hatásos a méhcsípés rheuma ellen, s mégis kevesen vagyunk, akik a gyógyításnak ezt a módját akár magunkon, akár másokon ki is próbáltuk. Magunknak is Pöstyénhez, vagy más fürdőhöz több a bizalmunk, mert annak a hatását sok esetben magunk is csodáltuk, míg a méhcsípésről gyakorlatilag e tekintetben keveset tudunk. Pedig, aki közülünk két évvel ezelőtt az itt Pozsonyban tartott előadások alkalmával személyesen beszélgetett Kretschy professzorral, annak a gyógyítás ezen lehetőségéhez is megjöhett a bizalma. Így voltam én is és ennek köszönhetem a következőkben elmondandó tapasztalataimat.

Több, mint húsz éve annak, hogy feleségem súlyos rheuma-ja ellen állandóan keressük a gyógyulást. Voltunk Pöstyén fürdőn hat ízben, Tusnádon egyszer, végigpróbáltuk a Zander kezeléstől a melasszfürdőig, az injekcióktól a minden néven nevezhető háziszerekig mindent, bele is került nekünk már ez a sok kísérlet egy egész vagyomba, de kisebb-nagyobb előrehaladás, meg viszont hátramaradástól eltekintve, oda jutottunk, hogy a baj mindig súlyosabb lett, vagy legalább is lényegesen nem javult a már idült betegség. A sok forró kezeléstől a szív mindinkább felmondta a szolgálatot.

Sokszor említettem, hogy jó volna egyszer a méhcsípéssel megpróbálkozni, de az ezzel járó fájdalomtól való félelem miatt nem jutottunk el sohasem idáig. Végre sikerült a nyáron feleségemet rávenni arra, hogy egyszer rendszeres kísérletet tegyünk. Az eredmény meglepő volt, annyira, hogy ma ott tartunk, hogy nehezen várjuk a tavaszt azon célból, hogy újra kezdjük a félbeszakított kúrát.

Leírom most már, hogy ezt hogy folytattuk, hogy más is okulhasson a mi esetünkből. Egy kisebb méhcsaládot hazahoztam s itt helyeztem el a város közepén. Július 1-én kezdtük meg a kezelést s folytattuk kisebb megszakításokkal szept végéig. A csipéseket mindig reggel, felkelés előtt alkalmaztuk, mert az esti kezelés hátráltatta a jó alvást, már pedig a beteg közérzete lényeges alapfeltétel. Eleinte minden második reggel alkalmaztunk egy csipést, aztán naponta, majd fokoztuk ezt egészen napi kilenc csipésig. Ezt a tetőpontot júl. 23-án értük el, de már ez túlterhelés is volt s négy napi szünetet kellett tartanunk. A csipéseket mindig a fájós testrészeire alkalmaztuk. Az első héten erős daganat keletkezett, de később ez egészen eltűnt. A fullánkot mindig benn hagytuk a sebben, hogy a hatást fokozzuk, s csak este távolítottuk el. Tettünk kísérletet más helyen való csípéssel is, de ez oly fájdalommal járt, hogy abbahagytuk. A kezelést az említett napon azért kellett beszüntetni, mert álmatlanság, erős éjjeli izzadás, fáradtság és nagy kedvtelenség és lehangoltság következett be. A négy napi szünet mulva azonban lé-

nyegesen javult a láb állapota, s ennek következtében a közérzés is, a lábra rá lehetett nehézkedni anélkül, hogy a korábbi szűrő fájdalom oly nagymérvű lett volna, s persze ezzel megjött a bizalom is a kúrához, s kezdtük az abbahagyott napi kezelést elülről, csakhogy tovább ezentúl már nem mentünk napi öt csipésnél, mert meggyőződünk róla, hogy ez az adag a maximuma annak, amit feleségem elbir. Közben azonban, ha az előbbi jelenségek ismét mutatkoztak, vagy nagy fájdalom lépett fel, ami ismételten megtörtént, többször tartottunk néhány napi szünetet, mely alkalommal megállapíthattuk mindig a tetemes javulást, s ennek fokozódását. Így ment ez szeptember végéig, amikor már feleségem az évtized óta állandóan magával hurcolt botot kezdte elhagyogatni, sőt volt nap, hogy csak este kérdezte, hogy hol is maradt a botja. Azelőtt éveken át nem mozdult ki sem a házból, s ha valahová a közelbe el is ment, a boton kívül mindig támaszkodnia kellett valakire, most még a három kilométerre fekvő kertbe, a hegyre is oda-vissza el tudott menni, persze pihenéssel. Jelenleg az állapota ismét visszafelé megy, de azért lényegesen jobb, mint évtizedek óta, s ezért várjuk nehezen a tavaszt, hogy most már egy egész szezónon át vegyünk kezelést.

A méheket pinzettával (csipesszel) fogtam el a röpdeszkáról szárnyuknál fogva, s mire bejutottam a hálószobába vagy negyven lépésnyire, feldühösíttem őket. Ekkor fejüket rányomtam a testre, mire azonnal csiptek. Fontos ez amiatt, mert ropant kellemetlen érzés az, hogy a beteg soká várjon, mikor fogja már megcsipni. Érdekes, hogy nem minden csipésnek a hatása egyforma. Megállapítottuk, hogy kinn a méhesben, ahol egyideig nyaraltunk, a csipés sokkal fájdalmasabb és hatásosabb, mint otthon, ahol a méhek alig jártak ki.

Különleges diétát sem a kezelés alatt, sem azóta nem használtunk, igaz, hogy a sötét színű hús élvezetét már évek óta elhagytuk, s a fűszerek és narkótikus italokkal, mint tea, kávé stb. óvatosak vagyunk.

Mint különleges mellékhatásról meg kell még emlékeznem arról a csodálatos dologról, hogy a felső lábszáron, térd felett, évek óta volt egy idegcsomó, mely annyira fájdalmas volt, hogy meg sem lehetett érinteni, pl. Pöstyénben is a masszázsnál hozzá sem lehetett közelíteni. Mindig el voltunk rá készül, hogy ezt előbb-utóbb vagy kezeléssel, vagy operációval el kell majd távolítani. S ime, mire megértük az ősz, megmaradt ugyan a csomó, de a fájdalom teljesen megszűnt, lehet vele bármit csinálni, egy cseppet sem érzékeny.

Összefoglalva már most az említett tényeket, megállapíthatjuk, hogy van eset, melyben a rheuma ellen a méhcsipésnek cso-

---

**Ha venni vagy eladni akar, legbiztosabban célt ér, ha hirdet!
Hirdessen a «MÉHÉSZETÜNK»-ben!**

dálatos a hatása, ez azonban, valamint a kezelés teljesen egyéni dolog, mert míg Kretschy professzor, mint nekem elmondotta, egy esetben egy hadirokkantnál egy napon ötszáz csipést is alkalmazott, még pedig igen jó eredménnyel, addig a feleségem öt csipésnél többet naponta nem birt meg, s az egész háromhavi kezelés alatt mindössze csak körülbelül két-háromszáz csipést alkalmaztunk, pedig emellett az eredmény várakozáson felül meg volt, annyira, hogy valahány ismerősünk régebben járt nálunk, vagy valahol találkozik vele, mind azt kérdi, hogy minek köszönhetjük ezt a csodálatos eredményt.

Sokan vannak, akik, a mi esetünkhöz hasonlóan, már mindenbe belefáradtak, már végképen lemondtak még a reményről is, hogy állapotuk valaha még jobbra fordulhasson. Az ő biztatásukra, valamint mindenegybes rheumás beteg okulására irtam le a mi esetünket. Igaz, hogy mi sem mondhatjuk, hogy túl vagyunk minden bajon, de nem is vártuk, hogy ilyen könnyen túl legyünk, mert a röntgenképen látható lerakódásokat a méhcsipés sem faraghatja le, de a lábra rá lehet nehézkedni, a mi azelőtt a szűrő fájdalom miatt lehetetlen volt, a láb nem fázik állandóan, mint azelőtt, s ami a legfontosabb, bot meg segítség nélkül lehet rajta járni. Igaz továbbá az is, hogy vannak napok, amikor a régi fájdalom fokozott mértékben újra előáll, de ez mindig csak átmeneti állapot, s következménye valami meghülésnek, s nem olyan, mint azelőtt, amikor állandóan meg volt és napokon, sőt ilyenkor heteken át aludni sem lehetett tőle.

Ha Isten segítségével, folytatva a kúrát, a tavaszon és nyáron újabb lényeges haladást sikerül majd elérnünk, akkor a kedves méhészársakat ismét tájékoztatni fogom. Addig is kívánom, hogy minden szenvedő embertársunk, ki próbát tesz, legalább annyi eredményt mutasson fel egy nyár folyamán, mint ahogy nekünk megadatott, csupán egyet ismételvek, ne csüggedjen el egy beteg sem akkor, ha a hatás nem jelentkezik azonnal, vagy pedig azért, mert a kezelés fájdalommal jár. Igen örülnék, ha mindazok, akik erre a biztatásra rászánják magukat ilyen fájdalmas kúrára és eredményt is érnek el vele, e lap hasábjain tapasztalatikról beszámolnának, mert több szem többet lát, s embertársainkon segíteni kötelesség, kedves bogárkainknak pedig megbecsülést szerezni öröm.

Falb Gyula.

Figyelő széljegyzeteihez !

A méhészszív őszinte örömeivel s szeretetével rebegem el Néked Spectabilis **Spectator** őszinte hálánk Szálem Alejkum-át, amiért a vaskalapos rövidlátás verébhajlandósága ellen «**figyelő széljegyzeteid**»-del léptél a porondra!

«Verébhajlandóság nélkül valahány méhész: mindmegannyi

sólyom» tartja a közmondás; — «**Verébhajlandóság nélkül valahány méhész: mindmegannyi testvér**» tartjuk mi.

Az úrjövet idejének ígéreteként ezért vártuk türelmetlenül, hogy a szlovenszkói méhészet szentelt berkeiben fölburjándzott **testvérietlenség provokáló verébhajlandósága ellen** scrainkból is csak fölszólal valaki: «**Figyelő jegyzetei**»-d szárnyain, mint az úrjövet igéje halkán, szerényen, még vitát sem kívánva kopogtatsz a testvérek egyenlőségeért a testvérietlenség ajtain, Testvérünk **Spectator!** Lelki szemeid előtt bizonyára föltárult Snowden képe: «A parki halastó». A rövid pórázra kötött, szelíd hattyúkként Te is fájoan nézed a tó — falánk kácsa-seregét.

Ne így, Testvér **Spectator!** Ez méltatlan lenne méhésztestvéri mivoltunkhoz.

«**Figyelő jegyzetei**»-d szemüvegén át láthatod, hogy a szenteltnek vélt testvériség e berkeibe is bevonult a «**kinek-kinek annyi lesz a joga, amennyit kivív**» igéje s hogy **testvériséged joga** is csak a tagdíjak fizetéséig terjed, azontúl **ám nem!** A központi vezetőség tisztikarát jelölő bizottság félremagyarázhatatlan önzésének jóvoltából figyelmen kívül maradt, hogy a nagy taglétszámmal bíró egyesületeket is megilletné a központi vezetőségben képviselő, vagy mi a szösz; nehogy mindig szemünk előtt lebegjen a **de nobis sine nobis** helytelenségének szintén provokatív látszata. Szótlanul nyeltük le a **verébhajlandóság-nak-nak** ezt a libatöpörtyűjét is! A jámbor talmudistával legföljebb annyi lehet rá a megjegyzésünk: «Hát jónak ugyan jó, de nem egészséges, mert nagyon — modern (bubifrizurás). (A liba rosszul volt lepörkölve, tele volt szörzettel s toklászszal).

Hogy a «**Paszeká**»-n, vagy ahogy azt egyik tréfás testvérünk nevezi «**virágtalan virágos méhész telep**»-en már elhangzott volna bár csak egy szavacska is a testvériség demonstrálására, arra bizony egyikünk sem emlékezhetik. Amit pedig hallani véltél kedves **Spectator** Testvér, az is másként, őszintébben hangzott el: «**Ez sem az enyém, sem a tied, ez a központban lévő édes mindnyájunké, amihez nektek — tekintet a kapura.** (Bizonyára a főkapu fölötti fölírás értendő «**Stujnoho!**») Ez se baj. Azért áldoztuk rá garasainkat, hogy legyen min bosszankodunk.

Hát bizony kedves **Spectator** Testvér nagyot tévedsz, ha a **verébhajlandóság rövidlátásától vita nélkül akarsz jogot kivívni.**

Vita kell oda Testvér, a megértéshez vezető, parázs vita; mert csak abban ízzik ki testvéri egyenlőségünk jogának aránya!

Minden vita fölött álló érdekünk, jogunk, követelésünk, hogy a mi hivatalos lapunk a «**Méhészetünk**» de facto is azzá a hivatalos lappá legyen, melynek hasábjairól a központi vezetőség minden intézkedéséről, minden tényéről éppen oly pontossággal legyünk tájékoztatva, akárcsak a «**Slovenský Včelár**»-t **bőtüzgetnök.** Mert semmiképpen sem indokolt az a gyámoskodás-féle lapuhkkal szemben, mely ezt, a testvér Slovenský Vče-

lár«-ral szemben szinte másodlagossá degradálja. **Egységes érdekünk egységes lapot igényel, amire az egységes testvériség címén szent és elvitázhatatlan a jogunk is!** Miért kellene a termelőnek a vásárból visszatérő fuvarostól tudakozódnia a gabona stb. terményeinek ára felől, amikor szaklapjában erre vonatkozólag feleletnek, fölvilágosításnak kell lennie.

Tessék ezt megérteni, megszivlelni s jogos követelésünk szerint cselekedni! Mert nem a tagok szétrebbentése, hanem azoknak **egységes testvéri táborban való egyesítése** minden egyesületi vezetőségnek a feladata. Az egyforma nívó sem az egyik, sem a másik lapnak nem árthat.

E jogaink azonnali teljeseződésének reményében mondunk egymásnak, édes testvéri lelkesedéssel boldog méhész-újeszteni-dőt!

Téged pedig Testvér **Spectator** az eszme szőnyegre hozataláért lelkesen üdvözlünk, akár a lovagtornában Holubárt legyőző Corvin Jánost Wagner Sándor gyönyörű falfestményén!

—y —1.

A fiasítás időnkénti mennyiségének kiszámításáról*

Irta: K. Bogdán Géza, Brassó.

Ha valamely méhcsaládnál a fiasításos léprészek területi összegét ismerjük, abból az annak megfelelő petelerakás időtartama alatt elhelyezett peték átlagos napi mennyiségét kiszámíthatjuk.

A számításához a zárt fiasításos léprészek szolgálnak alapul. Ezek mennyisége a szükséges pontossággal megállapítható. A nyílt fiasításnak számításba való bevonása fáradságos és e mellett az eredmény kellő pontosságának hátrányára is lenne, mert a peték, álcák által lefoglalt léprészek a rajtuk ülő méhek tömege miatt, ezen kívül meg a petés léprészek a peték kicsinysege miatt is, nehezen lennének a kívánandó pontossággal kivehetőek. A zárt fiasítás könnyen megtalálható s minden nehézség nélkül számba vehető.

Legyen valamely kaptárban a zárt fiasításos léphányadok összessége **L**, a lépméret dm^2 -szeri kifejezve **b**, a dm^2 -re eső sejtek kétoldali összes száma **n** és az idő, mely alatt a zárt fiasítás kikel **n** nap, — akkor a zárt fiasítás alakult peték naponkénti átlag lerakott mennyisége (**p**) kiszámítható a

$$p = \frac{Lb}{n} \quad \text{alapképletből.} \quad 1.)$$

*) Megjelent a «Méhtenyésztés» 1931. februári számának 17 és következő lapjain. Itt némi kiegészítéssel adom. K. B. G.

Ezen alapképlet vonatkozó elemeit lássuk el a munkás-, illetve herefiasításra vonatkozó m , illetve h jelzésekkel, mikor lesz a munkásra vonatkoztatva

$$p_m = \frac{L_m b l_m}{n_m}$$

a herére vonatkoztatva pedig

$$p_h = \frac{L_h b l_h}{n_h}$$

Az $l_m = 850$, $l_h = 477$, $n_m = 12$, $n_h = 15$, állandó értékek l), L_m és L_h pedig változók, ezek méhcsaládok szerint különböznek. A b a keretméret függvénye lévén, szintén változó.

Az állandó értékek helyettesítése és az egyszerűsítés végrehajtása után lesz

$$p_m = 71L_m b \quad 2.)$$

és

$$p_h = 32L_h b \quad 3.)$$

Példa: Egy méhcsaládnál kiszámítandó az ott található zárt munkás fiasításnak megfelelő petelerakás idejében elhelyezett napi átlagos pete mennyiség.

1. Némelyek szerint $n_m = 11$, $n_h = 14$.

A számítás a 2. alatti képlet alapjain történik. Meghatározandók a L_m és b számbeli értékei.

Az L_m értékének meghatározása céljából számozzuk a kereteket, a sorszámokat foglaljuk kimutatásba, ezután minden egyes keretet megvizsgálunk és azokhoz, melyeken zárt munkás fiasítás fordul elő, ennek a lépméret tizedrészeiben kifejezett hányadát becslés szerint a kimutatásba felírjuk. A tizedrészek összege adja az L_m számbeli értékét 2^*)

Legyen egy 2.9×2.35 dm. belvilágú 20 keretes, alsókijáratú fekvő kaptárban talált családnál a kimutatás:

A keretek számjelzése	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Összeg	
Zárt munkás-fiasítás léptizeden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1	4	6	2	7	5	1	—	3.2

A tizedrészek összege $L_m = 3.2$, ami azt jelenti, hogy a zárt munkás fiasítás a családnál a vizsgálat idején 3.2 lépet képviselt.

$2^*)$ Hasonló megállapítást, hol még a méz mennyiség és a népesség állománya is bennfoglaltatik, lásd a «Méhészet» 1927. évf. 23—24. füzetében «Kaptáros méhcsaládok állapotának számbavétele» és a «Méh» 1930. évi naptárában «Kaptáros méhcsaládok grafikai ábrázolásának ismertetése» című cikkeimben. Megjegyzem, hogy utóbbi cikknél található diagramban sajtóhibák fordulnak elő, miket azonban a figyelmes olvasó, az ott foglalt kimutatás alapján, könnyen kijavíthat.

A **b**, vagyis a lépméret a keret belvilági hossz- és szélességi méreteinek **dm²-ben** kifejezett értéke a fenti adatok szerint:

$$b = 2.9 \times 2.35 = 6.815$$

Az adatok birtokában lesz

$$Pm = 71 \times 3.2 \times 6.815 = 1548,$$

vagyis, kerekszámban kifejezve **1500** a keretek petemennyisége.

A **ph** értéke hasonló eljárással állapítható meg a 3. képlet szerint. Önként értetik, hogy ekkor az **Lh**-hoz kizárólag csak a herefiásítás veendő számba.

A képletek pontossága. A pontosságot az 1. számú alapképlet elemzése rendjén bírálhatjuk el legcélszerűbben, a következők szerint.

Az **L** értéke, mint becslési eredmény, a gyakorlat által elérhető pontosságig fokozható. A becslés az egyes részleteknél a valósággal szemben, hol több (+), hol kevesebb (—) eredménnyel jár s így, azaz egymást bizonyos mértékig, esetleg a teljes pontosságig is kiegyenlíthetik. Kétség esetén, ellenőrzés céljából, a becslés megismételhető, mikor is a két eredmény összehasonlítása az eljárás gondosságának elbírálása mellett, a valóságot jobban megközelítő átlaghoz is vezet. Kísérletek céljára, két egyénnek egymástól függetlenül történő becslése még pontosabb eredményt biztosíthat.

A **b** értéke abszolút pontossággal állapítható meg.

Az **l** értéke, állandó lévén, pontos.

Az **n**, vagyis a zárt fiásítások kikelési időtartama, némelyek szerint a munkás fiásításnál nem **12**, hanem **11** nap és a here fiásításnál sem **15**, hanem **14** nap. A különbség a szerint hogy melyikkel számolunk, az eredményben közel + 10% eltérést okoz. Ha ilyen időbeli eltérések fennforognak, akkor ezen százalékban volna megadható **p** pontosságának határértéke. Kísérletek lesznek hivatva az **n** értékeinek (nm, nh) változásait megállapítani.

Ami az eredményt (**p**) illeti, meg kell jegyezni, hogy — mert a nyílt fiásítás befedéséig 9 napnál több idő is eltelhet a fejlődés alatti kedvezőtlen időjárás miatt — mint átlag, nem mindig fejezi ki pontosan az illető napra eső tényleges petézési mennyiséget. Az időjárásnak a nyílt fiásítás fejlődésére való mikénti behatását is kísérletek dönthetik el.

A munkás fiásítás között levő egyes himporos sejtek figyelembe nem vettek. Azok a **pm** értékére számbevehető befolyást, csekélységüknél fogva, nem gyakorolnak, annyival inkább nem, mert elegendő, ha a százas számjegyek az eredményben megközelítők (l. a példánál). A heresejtekben ritka a virágpor.

A képletek gyakorlati alkalmazása. A gyakorlatban csak a 2. és 3. képletek alkalmazásáról lehet szó, a 3. képlettől is eltekinthetünk. A herefiásítás rendszerint az összes zárt fiásítás mennyiségének 5—6 százaléka körül mozog. Természetes, hogy-

ha valamely különleges célból szükséges, figyelmen kívül nem maradhat.

A számítást felette egyszerűsíthetjük, ha egy azon keretméretű kaptárunk van. Például: Balogh-féle kaptáraknál a b 35×35 értékkel jön minden egyes számításhoz, ez pedig az állandó 71, illetve 32 tényezővel szorozva, nagyon egyszerűvé teszi a képleteket, ily esetekben a

$$p_m = \frac{L_m \times 870}{a}$$

$$p_h = L_h \times 390$$

A petezés mérve függ az anya faj- és korszerinti jószágától, az évszaktól, az időjárástól, a legelőtől, az élelmikészlettől, a népességtől, a keret nagyságától és a fészkek méreteitől.

A petezésre befolyó összes tényezők kedvező behatására megnyilvánuló maximális petezés alapján lehet a helyes keretméretet megállapítani. Ami természetesen maga után vonja a kaptár megfelelő szerkesztését is. Önként értetik, hogy a család elsőrangú mézelő is legyen, nehogy esetleg mint «húsradolgozó» — félrevezessen.

A «Méhtenyésztés»-nek elől említett füzetében, fenti alapon meghatározott maximális petezés alapján vezettem le a helyes keretméretet a méhészetemben 1928. évi június hó 30-án a IV. sz. kaptárnál talált állapotból, hol $L = 5.0$ és $p = 2400$ — volt. A levezetett keretméret 34 cm^2 belvilággal, a Balogh-mérettel kevés híján azonos.

Mikor lesz gyümölcsösömben bőtermés!

Nem ismeretlen olvasóink előtt az a tény, amely arra ösztökél mindenkit, hogy megtalálja azt a módot, amellyel a ma nehéz, küzdelmes voltának sebeket fakasztó okait eltünteti. Egyik így, a másik úgy látja. Leghelyesebben azok látják a helyes utat, akik a gyümölcsös kertek létesítésére fektették a fősúlyt. Miért? Egyszerű a felelet. Ez a gazdasági ág még ma kihasználatlan. Gyümölcsös kert kis méhessel! Lehet ideálisabb valami? Nem!

Ennek azonban előfeltételei, az elméleti tudás. Azt mondhatná valaki: Honnan vegyem én a ma oly drága könyvekre a pénzt? Örülök, ha élhetek! Nincs igazad Testvér! Nincs, mert nem csak a könyvből, hanem a Ti boldogulásokat célzó havi folyóiratokból is megtanulhatod, amely csekély költségbe kerül, hogy annyi minden háznál akad.

Mert a szentírás is azt tartja: Nemcsak kenyérrel él az em-

Egyszeri hirdetés 10 szóig 6 Kč olvasóinknak 4 Kč Minden további szó 60 fillér, olvasóinknak 40 fillér!
Hirdetést postautalványon is lehet feladni.

ber! Tehát szellemi táplálkozásról is kell gondoskodni. Erről pedig van! Olvasd a «Növényvilág» c. kertészeti lapot, mely havonta jelenik meg Somorján, évi 24.— Ké előfizetési árban. Kérj mutatószámot, s meglátod, hogy gazdag, gyakorlati s elméleti cikkei megnyerik tetszésedet.

Méhészársaim legjobban tudják, hogy az első hordás gyümölcsvirágból van. Ez ha jó, családjaink megerősödvé, sok hasznot ígérő hordást biztosítanak akácból.

Ma méhész, gyümölcsössel bíró, nem lehet el szaklap nélkül. Téli esték tanácsadójának asztaladon kell lenni! Ne ebben légy fősvény, hanem abban, ami egészségedet tönkre teszi.

Tégy próbát, áldani fogsz, és soha nem átkozni!

Bakonyi.

A szabadban telelő méhcsalád védelme a hőmérséklet ingadozása ellen

A telelő méhcsalád meletet veszít: a kaptár levegőjét némileg fölmelegíti, de nem annyira, hogy a kaptár levegője a telelőfürtön kívül a méhek életbenmaradására alkalmas lenne. A méhcsalád tehát gyakorlati értelemben nem fűti a kaptárt. A kaptár levegője általában magasabb szokott lenni, mint a külső téli hőmérséklet, de azért nagyon gyakran nulla fok alatt van. A kaptár csak befolyásolja a külső hideg hatását, de meg nem szünteti.

Minthogy a család annál jobban telel, minél csekélyebb a rá ható hőmérséklet ingadozása, kétségtelen, hogy a téli fészket előnyös a hőingadozástól védelmezni. Ez a védelem azonban csak akkor megfelelő, ha nem jár vele más zavaró, a telelés eredményét csökkentő körülmény. Nem szabad ugyanis megfélekednünk arról, hogy a családnak nem csupán megfelelő hőmérsékletre, van szüksége, hanem egész sereg más föltételre is. Ezek közé tartozik a levegő. Ha a családnak sok levegője van a kaptáron belül, akkor az a levegő később telitődik vízpárával s az egésznek kisebb százaléka lesz a bele jutó szénoxid. Ha egy csepp tentát egy kanál vízbe öntünk, a víz megkékül. Ha ugyanazt a cseppet egy nagy kád vízbe öntjük, meg sem lát-szik rajta. A víz a kaptár levegője, a tentacsepp a belejutó szén-oxid és pára. Minél több levegője van a családnak a kaptáron belül, annál később romlik el, annál később szennyeződik a levegő, tehát annál később mutatkozik a szűk kijárónyílás hátránya. Ha tehát valaki a külső hőmérséklet ingadozása ellen a

Kifizetted tagdíjadat 1932. évre?

A mézes receptekért elküldted a 3 kor. 50 fillért?

belső levegőt szűkített kijárával akarja megóvni, akkor egyttal arról is gondoskodni kell, hogy a teelő családnek a kaptár falain belül sok levegő, lehetőleg nagy térfogat álljon rendelkezésre. Mostanában mint ujdonságot találják fel azt a régi módszert, hogy a teelő családok kijáráját teljesen elzárják. Ennek egyáltalában nem vagyunk barátai, éppen ennek a rendszernek egyik hívénel igen nyugtalan teelést tapasztaltunk. Ha azonban valaki mégis megkisérelné, csak úgy kockáztathatja meg, ha: 1. a rendelkezésre álló belső térfogat nagy, vagy 2. a család kicsi. (Ebben az utóbbi esetben szintén azért van elég levegő, mert a térfogat a kicsi családhoz képest elég nagy.)

A hőmérséklet ingadozása ellen való védelem másik módja volna a kaptár takarása. A kaptárt takarhatjuk úgy, hogy ezáltal a belső levegőtömeget nem csökkentjük, de takarhatjuk úgy is, hogy a takarók a levegőtömeg helyét foglalják el. A takarás csak akkor lehet célszerű, ha a méhek levegőszükségletének kielégítését nem korlátozza. A teelő fürtöt körülvevő légréteg két szempontból szükséges: 1. a lélegzésre, 2. a méhcsomó és a környezet egymástól eltérő hőmérséklete között ütköző pontra. A kaptár levegőjének hőmérséklete alacsonyabb, mint a méhcsomóé de rendszeren magasabb, mint a külső hőfok, tehát jótékony tompítója a külső hőmérséklet ingadozásának. A külső ingadozások csak a kaptár levegőjének közvetítésével hatnak a teelő fürtre. Az erősen szűkített kaptár levegője nem tompíthatja eléggé a külső hatásokat.

Ha a kaptár belsejét hőszigetelő anyagokkal tömjük ki, a méheknek szükséges levegőmennyiséget csökkentjük. A család tehát nyugtalankodik. A nyugtalan teelésnek mindig nagyobb fogyasztás a következménye. A nagyobb fogyasztás viszont még jobban fokozza a nyugtalan teelést, mert a méhek bele jobban és hamarabb megtelik, esetleg a fiasítás s ezzel a virágporfogyasztás is megindul, csupa olyan következmény, mely még súlyosabbak szülője lehet. A család tehát végeredményben rosszabbul teel és többet fogyaszt, mintha takarás nélkül teelt volna. Ezért mondják a takarók ellenzői, hogy a család legjobban teel szimplafalu, védetlen kaptárban. Viszont ma már az is pontos, tudományos kísérletekkel bizonyított tény, hogy a takart család, ha kellő levegője van, jobban teel, mint az egyébként hasonló, de takaratlan. A takarás hiveinek is igazuk volna tehát. Az igazság az, hogy a helytelenül takart családnál jobban teel a takaratlan, de ennél az utóbbinál jobban teel a helyesen takart. A családot pedig akkor takarjuk helyesen, ha a takaró nem csökkenti a fészekben a teelő fürt rendelkezésére álló levegőt.

Ha tehát valaki a fenti elvnek megfelelő takarást nem használhat, hagyja a méheket teljesen magukra, ne takarja a kaptárakat, csupán a szél besüvítése ellen védekezzen széltörőkkel. A méhek éghajlatunk alatt teljesen nyitott nagy felső kijárával, szimpla falú kaptárban is megfelelően fognak teelni,

mindenesetre jobban, mint a szénával kitömött országos kaptárakban, melyeknek minimálisra szűkített fészekben nagyon kevés a levegő.

Érdekes, hogy Amerikában nem szeretik a bélelt falú kaptárakat. Nehéznek tartják. A súly náluk igen fontos, mert általában rakodó kaptárakat használnak. Ott azonban, ahol a tél szigorú s a családokat bármilyen okból nem zárt helyen, hanem szabadban teleltetik, az egyszerű falu kaptárakat egyenként, vagy több kaptárt egy csoportba állítva külső burkolással látják el. A külső burkolás csak telelés idején marad a kaptárokon. Így a család kaptárbeli levegője nem korlátozódik. Bizonyára ez az oka annak, hogy az amerikaiak egészen más véleménnyel vannak a kaptárak burkolásáról, mint mi, akik az amúgy is szűk országos kaptárak burkolására, helyesebben kitömésére olyan szomorúan emlékezünk vissza.

Az amerikaiak a burkolt kaptáraknál régóta tapasztalták, hogy több a páralecsapódás, mint burkolás nélkül. Ezt rendszeren az okozza, hogy burkoláskor ők is szűkítik a kijárót, de rendszeren nem annyira, mint mi az országos kaptárakban. Ezen a lecsapódáson aztán régóta ugy segítenek egyes vidékeken, hogy a kaptár felső részén kis nyílást fúrnak. Ez nem kijáró, nem a méhek közlekedésére való, hanem kizárólag szellőzésre. A mi kijárónyílásaink, melyek fölül vannak, ugyanezt a célt tökéletesebben érik el.

Dr. E. F. Phillíps látogatása Szlovenszkon

Dr. E. F. Phillíps tanárral öt napon át Szlovenszkon

— Folytatás. —

A szlovenszközi méhészeti egyesületek országos központja nevében, mint annak jelenlegi elnöke, szerény körünkben a legőszintebben és legszívélyesebben üdvözlöm Önöket és poharamat emelem az Önök általánosan tisztelt, körültekintő elnökökre Hoover úrra, nemzetük s államuk boldogságára, ép úgy az Önök boldogságára és tartós egészségükre!

(Nagy taps és éljenzés.)

Ugy Phillípsné úrnő, mint én, mint magán egyének, polgárok és méhészek jöttünk Csehszlovákiába, nem pedig mint hivatalos képviselők. És ennek dacára feljogosítva érzem magam, hogy az amerikai méhészek üdvözlétét és legjobb kívánatait tolmácsoljam Önöknek. Biztos vagyok benne, hogy ők mindnyájan szerencsét kívánnak önöknek a méhészetben elért haladásukhoz, de főleg ahhoz, hogy egy ily csodálatraméltó intézményre szert tettek, mint amelyet itt felépítettek.

Nagy örömünkre szolgált s ránk nézve nagy megtiszteltetés-számba ment, hogy Önök földjét meglátogathattuk s méhészetük egy részét megismerhettük, különösen pedig, hogy egy-

néhány méhészükkal személyesen érintkezhattunk. Ezen kirándulásunkban nagy segítségünkre volt a barátságos érdeklődés és azon méhésztársaink segítése, akikkel találkoztunk és nem köszönhetjük meg nekik eléggé azon igyekezetüket, hogy kirándulásukat minél hasznosabbá és kellemesebbé tegyék.

Hő vágyam elnök ur, úgy Önnek, mint Ön közbejöttével a szlovenszkói méhészeti egyesületek összes tagjainak megköszönni ama megtiszteltetést, amely engem ezen szép érem ajándékozásával ért. Haza viszem magammal s büszkén fogom azt úgy rokonaimnak, mint méhésztársaimnak mutogatni s úgy fogom azt mindig szeretni, mint egyik legbecsesebb tárgyam, birtokomat. Örömmel fogadom el azt nem azért, mintha részemről rászolgáltam volna ezen kitüntetésre, hanem mint a barátság, pajtáság jelképét, amely a méhészek között mindenütt létezik és fennáll és mint az Önök és hazám méhészei közötti testvériség jelképét.

Szintúgy nagyrabecsülöm és értékelem azon értékes könyveket, amelyeket nekem ajándékoztak. Fájdalom, hogy nem olvashatom el azokat, mivel nem beszélem az Önök nyelvét, de megbecsülöm azokat, s odatöreksem, hogy azok a Cornellii egyetemenél általam alapított méhészeti könyvtár könyvei közé soroztassanak és megőriztessenek. Ezen könyvek bennem ama határozott fogalmat keltik, hogy Önök a méhészetben folyton előre haladnak és hogy szükségét érzik saját méhészeti literatúra kiépítésének.

Az elmúlt pár nap alatt Phillipsné úrnő, úgy mint én magam is, az Önök elnökének és titkárjuknak s Soudek dr. barátunknak vezetése alatt Szlovenszkón megejtett kirándulásainkon kellemes tapasztalatokat szereztünk. El voltunk ragadtatva a Magas Tátra gyönyörű erdői és völgyeitől, ámde a legnagyobb örömet — a barátság és a vendégszeretet keltett bennünk, amellyel a méhészek mindenütt elhalmoztak minket. Örültünk és örvendtünk annak, hogy ezekkel a méhészekkel találkoztunk és soha sem felejtjük el ama kegyességet, amelyben részesítették bennünket. Éppen úgy nem felejtjük el az itteni mai barátságukat és kegyességüket. Már régi hitem az, hogy a méhészek egy oly néposztályt alkotnak, amely különbözik más néprétegektől, röviden — hogy ők az emberek egy jobb osztályát alkotják. Ez az érzés, amellyel az otthoni méhészek iránt viseltetem, most ezen elmúlt pár nap folyamán szerzett tapasztalatunk alapján Önökkel szemben is erős hitté vált bennem.

Kollégám Demuth ur a «Gleanings in Bee Culture» című szaklap kiadója és én igen gyakran tárgyaltuk a különféle országok méhészeinek méhészeti módszerét. Azt mondtuk, hogy a méhészek sehol sem hagynak elegendő mézkészletet a méheknek a kiteleléshez és sehol sem göngyölitik be azokat elégségesen a télire, de kiváltkép tavaszra. A telettétési módokat tanulmányozásánál megállapítottuk, hogy tavaszkor a hideg elleni védelme a méheknek fontosabb, mint télen. Nagyon

örültünk annak, hogy Szlovénzián a méhészek ami eszményünk felé hajlanak. Az Önök méhészei nagy kaptárókban méhészkednek és sokan sok mézt hagynak a méheknek télre. Ez a haladás jele és a jövőben való még nagyobb haladás záloga. Gratulálok a haladásukhoz és kívánom, hogy haladásuk a jövőben fokozódjék. *)

Újból köszönöm a nagy megtiszteltetést, amelyben engem a szép érem és a könyvek ajándékozásával részesítettek. De legfőképpen és szívem mélyéből köszönöm a barátságot, a jószívűséget és a szívélyes vendégszeretettet.

Phillips Geisler Mária válasza.

Elnök úr és Barátaink!

Több éven át éltünk Washington külvárosában és ott két barátunk volt, akik Csehszlovák republikában születtek. Ezek sokat beszéltek régi hazájukról, gyönyörű varrottasakat mutogattak nekünk, amelyek itt készültek, nemzeti eledeleket főztek nekünk és gyakran elénekelték nemzeti dalaikat. Azért régi kívánságom volt meglátogatni Csehszlovákiát s ez a kívánságom csak fokozódott, amikor dr. Soudek István meglátogatta az Amerikai Egyesült Államokat, mert mindenki, aki megismerte, megszerette őt s hazájuk jó követének bizonyult. (F. Iyt. köv.)

*) Reméljük, hogy dr. Phillipsnek ezen szakszerű véleménye után legalább is Szlovénzián a nagy kaptárak iránt még mindig imitt-amott mutatózó ellenszenv eltűnik majd.

Egyesületi élet

— Mézes sütemény kiállítás Pozsonyban. Intenzív egyesületi élet hozza meg a megfelelő eredményt minden munkánál. Ez az intenzív munka folyik évről-évre a pozsonyi magyar-német méhészegyesület kebelében. Karácsony előtt szokta tartani gyűléseit s ilyenkor a méznek, mint egyik legfontosabb tápláléknak propagálására a mézből készült különféle süteményekből kiállítást rendez.

E kiállítás volt december 11-én d. u. 3 órai kezdettel. Már 2 órakor látszott, hogy a közönség érdeklődése meg van. Tömegesen jöttek a «Zemledská, Rada»-nak tanácstermébe, hol a kiállítás volt.

A kiállítás anyagának sokfélesége, a sütemények, torták, puzellik, rudacsokák, gyümölcskenyerek mind olyan volt, mit a szem-száj megki-vánhat.

Dr. Gašperik János, országos elnök kedves közvetlenségével reá mutat a méznek fontos tápszer s orvos-szer voltára. A történelem szerint néhány — a mézzel kapcsolatos babonát is elbeszél.

A régiek szerint, ha karácsony napja vasárnapra esett, bő raj és mézes esztendő elé nézhettek az emberek. Árva megyében még élő szokás, hogy az édes anya gyermekének homlokát karácsony este mézes újjával keresztel jelöli, hogy gyermekei jók, vallásosak és egészségesek legyenek.

A jó gazdasszony, hogy sok tojása legyen, a tyúkoknak a bizonyos testrészt kente be mézzel. A gazda sem volt rest, mert a karácsonyi tésztából, akárhogy is volt, elcsent és ezzel a röplyuk száját bekente, hogy sok raja, méze legyen. De még ezzel sem elégedett meg, hanem belefűjt a röplyukon a családhoz s ahány-szor belefűjt, annyi raja lett.

De mint ipari cikk is fontos volt a régi időben. Lőcse városa mézsör-

ből évente sok-sok pénzt takarított meg. A mézeskalácsos ipar egyike volt a legjobb iparágaknak. Ma azonban ez házi-iparrá fejlődött. De hogy ez házilag tökéletes legyen, iparkodik a méhészegyesület, hogy ennek elsajátítása is megtörténhessék. A méhészek között sok-sok agilis, leleményes mézes-sütemény készítő hölgy található. Ilyen lelkes hölgy Székely Vilmosné öngyásága, aki minden erejével arra törekszik, hogy minél nagyobb számu hölgy jusson ennek a tudásnak birtokába. Így volt ez most is, 16 lelkes hölgy iparkodott a cél eléréséhez, amit el is ért, melynek legnagyobb bizonyítéka az a sokféle szép és izletes dolog, mely a szemlélő elé tárul.

Megemlékezett még ezen felül a méz összetételéről s felhívta a figyelmet a hamis méz káros és egészségtelen voltára.

E nemes munkáért az Orsz. Központ nevében halálját s köszönetét fejezi ki Székelyné öngyáságának, valamint a lelkes hölgyeknek és a kiállítást megnyitja. A lelkes szavak után Falb Gyula elnök német nyelven üdvözölte a megjelent hölgyeket s vendégeket s kérte, hogy amit itt látnak, terjesszék s ahol csak lehet propagálják a mézet a nagyközönség körében.

E rövid ismertetésből látjuk, hogy a méz propagálására meg kell mind tenni. Ébredjen a nagyközönség egyszer tudatára annak, **hogy so-hase vegyen mástól mézet, mint méhésztől!** Mert amint a régiék mondták: a haláltól is megóv a méz, meg a szeplősnek az arcát is széppé teszi, iparkodjunk, hogy a halál minél távolabb álljon tőlünk s mindnyájan széppé legyünk.

A méhész egyesület ezzel a munkájával csak példát adott arra, hogy minden egyesület ragadjon meg minden alkalmat és módot, hogy a méz hasznát megismerje mindenki! **W. J.**

— **Fortschritte in der Bienenwoh-nungsfrage.** Vitéz Mátyás Sándor könyve. A fenti cím alatt v. Mátyás Sándor német nyelven könyvet adott ki, melyről nehéz ugy egy lélekzetre bírálatot mondani. A könyv, mint a címe is mutatja, a kaptárkérdés terén elért eredményeket ismerteti és pedig nem egy nemzetnél, hanem az egész világon. Ebből a célból meg-szólaltatja a nevesebb méhészeket s

választ kér tőlük az általa feladott 12 kérdésre. A válaszokat ügyes és szakszerű csoportosításban hozza a könyvében. Már ennyiből is láthatjuk, hogy Mátyás könyve egy soha el nem avuló forrásmunka mindenki számára. Tanulhat belőle a kezdő méhész, újat és hasznosat talál benne a haladni kívánó öreg, nélkülözhetetlen pedig azok számára, akik az irodalommal is foglalkoznak. Nagyon érdekes a külföldi és tengerentuli méhészek véleményei annál is inkább, mert ezek a méhészek kutatásairól és nézeteikről mintegy összefoglaló jelentést adtak ki. A könyvet leginkább az alaposág és a mindelefölött gondos összeállítás jellemzi. Nem pusztá adathalmaz ez, hanem minden sorában érdekes és tanulságos olvasmány. Mátyás uttörő munkát végzett s emellett jó és alapos munkát, mely a kezdet nehézségeit egyáltalában nem tükrözi vissza. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. **B. B.**

Szerkesztői üzenet

Mihalovics G. Ha eredményesen akar méhészkedni, haladnia kell a folyton fejlődő méhészeti ismeretek szerzésében is. Lapunkból olvashatja, hogy Balogh B. rakodó rendszerű kaptáráról könnyen megérthető módon megírt könyvéből megtudhat mindent — csak 15.— korona. A tél arravaló, hogy tanuljunk! — **Naptárt nem adunk ki, mert sem az 1931., sem az 1932. évi naptár árát nem küldték meg előfizetőink.**

Tokár Ján. Naptárt nem adhatok ki, mert még ma is vannak sokan, akik az 1930. és 1931. évi naptár árát sem küldték meg. Lapszámunk 1932. évről nincs s így nem küldhetek.

Visnyay István. Szavatosság a biztosításnál meg van. Tekintve azt hogy lapunkban erről bőven tárgyaltunk, kérem a Méhészetünk erről szóló számát elolvasni.

BALOGH BÁLINT KÖNYVÉT ISMERED?

Rendeld meg 15 Ké az ára
a Szerkesztőségben.

A szlovenszkói méhészegyesületek országos központjának hivatalos szlovák méhészlapja a „Slovenský Včelár”

Dr. Koloman Novacký ügyvéd szerkesztésében. Igazi méhészvér lüktet so-raiban. Megjelenik minden hó 1-én. A központ tagjainak, a tagdíj fejében küldi. Nem tagoknak 24— Kős. Amerikába 1— dollár. Megrendelhető Fr. Urbánek a Spol. v Trnave, vagy a Méhészetünk útján.

„Karácsonyi pásztor mise”

cimen most került ki a sajtó alól főmunkatársunk Pogány A. kántor rendezésében a minden idők legkedvesebb karácsonyi énekeinek füzete. Ez a gyűjtemény két misét is kitöltő karácsonyi énekek füzére orgona kísérettel, bevezető és befejező pásztorellával. Minden ének elején 3, végén külön-külön dallamos pásztorella. Az énekek vegyes- és férfikarra írvák s egyszerűbb kar által is könnyen, precízen adhatók elő. Az énekek eddig csak kéziratban őrzött remekei jó nevű karnagyoknak. Tartalmazza: Kyrie, Örvendjünk mindnyájan, Lelkünk kincse, Jézus, Pásztoársak keljünk fel, Csendes éj, szentelt éj, Szívünk drága kincse, Tündöklő angyalok ékes kara, Föl nagy örömrre, Menyből földre szállt, Kis Jézus Néked hálát adunk, stb. — E karácsonyi énekek nemesak a hivatásos kántoroknak, a főtiszt. papságnak lesz öröme, de utat fog találni a katolikus családok otthonába is, hogy a misztikus karácsonyi ünnepekör lelki fényét emelje! Az izlésesen kiállított „Karácsonyi pásztoarme” ára 25 Kős és a portó. Megrendelheti a szerzőnél: **POGÁNY A.** kántor, Šuránky, pp. Ašakerf, via Nitra.

MAYERBERG ISTVÁN, TRNAVA

Zbožná u. 44/55.

Telefon szám 79.

Drót és vaskerítések, kapuk és mindennemű lakatosmunkák készítése.

Mérlegek és sulyok javítása hitelesítéssel. — Autogén hegesztés.

Drót ágy-sodronyok.

Állandóan raktáron tartom a következő méhészeti cikkeket: kaptárakat, mézpergetőket, műléppréseket, füstölőket, továbbá műlép garantált eredeti méh-viaszból. — Gabonaszabályozó hengerek készítése és javítása.

Boczonádi Lapja a MÉHÉSZET

A legolcsóbb és legértelmasabb szaklap. Előfizetési ára 1929. évre 32 Ké. Mutatóvány számot díjtalanul küld a kiadóhivatal Ujpest, Széchenyi utca 8 számú, hová az előfizetési díj is postautalványon küldendő. De beküldhető az Pálka László Žilina (Zsolna) címre is. —

A VAJDASÁGI MÉHÉSZET

a ... és ... hészkör-
nek ... S (Bács-
ka) ... S ...
Méhészeti ...
Méhészeti ...

VM

Előfizetése egy évre 32— Kés,
mely összeg a „Méhészetünk“
útján eszközölhető.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Senta SHS (Bácska)
Vojislava Jilija (Kard) u. 7

Veszek

*sonkolyt, viaszt napi áron.
Méhészek, kik saját körze-
tükben sonkoly és viasz ösz-
szevásárlását vállalják
— jutalék ellenében —
jelentkezzenek*

Bresztovszky L.

tanító, Nové Zámky

Jubileum tér.
(Gázgyár mögött)

„MÉH“ a magyar méhészek lapja

Budapest V., Arany János utca 1.
Megjelenik minden hó 1-én. Egész
évi előfizetési díj az ingyenes nap-
tárral együtt Csehszlovákiában 38—
Ké, Magyarországon 560 P, Jugo-
szláviában 66— dinár, Romániában
220 lei. A legolvasottabb szaklap,
22 éve szolgálja önzetlenül — egye-
dül a méhészekre támaszkodva — a
méhészet ügyét.

Gyümölcsfák,

*mézelőfák, cserjék és virágok
nagyon jutányosan vásárol-
hatók. Nemes őszibarack
csemeték 60 fajtában méhe-
kért is! Árjegyzék ingyen!*
KÖTT KERTÉSZET PÉCS